

MEDENİ YASA DEĞİŞİKLİKLERİ

1985 yılında CEDAW'ı (Kadına Yönelik Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi) imzalayan Türkiye, ayrımcılık içeren yasaları ve uygulamaları bu sözleşme maddeler doğrultusunda değiştirmekle de yükümlüydü. Ancak 1985 yılından bu yana birçok ayrımcı madde içeren ve artık çağın gereklerine yanıt vermeyen Medeni Yasa 1926 yılından bu yana varlığını sürdürdü. Uzunca bir süredir kamuoyunda tartışılan, ve 1 Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren yeni Medeni Yasanın değişikliklerinin yaşamımıza getireceği yenilikler şunlardır:

A EVLENME YAŞI EŞİTLENİYOR

Eski Yasada erkek için 17, kadın için 15 (olağandışı durumlarda 14) olan evlenme yaşı, yeni değişiklikle eşit hale getiriliyor. Hem erkek hem de kadın 18 yaşından (olağandışı durumlarda hakim kararıyla 17 yaşından) gün alabildikleri takdirde evlenebilecekler.

Evlenme yaşının yükselmesi ve kadının erkeğin evlenme yaşının eşitlenmesi, kız çocukların küçük yaşta aile zoruyla evlendirilmesini engelleyeceği gibi, kız çocuklarının okullaşma oranını da yükseltecektir.

EVLİLİK BİRLİĞİNİN ORTAK TEMSİLİ

Değişiklikten önce, aile birliğinin reisi kocaydı ve aileyi koca temsil ediyordu. Yeni yapılan değişiklikle eşler evlilik birliğinde eşit haklara sahip olacaklar ve evlilik birliğini birlikte temsil edecekler. Kadına, "önceki" soyadını kocasının soyadından önce gelmek üzere kullanabilme hakkı veren ve daha önceden yapılmış olan (1997 yılında) değişiklik yeni yasada aynen benimsenmiştir.

EVLENME İZİNİ ÇALIŞMA İZİNİ

1990 yılında Anayasa Mahkemesi kararıyla kadının çalışması için koca izninin alınması koşulu kaldırılmıştı.

Ancak yeni yasaya göre; eşler çalışmak için diğer eşin ve ailenin huzuru ve yararını gözetmek zorundadır. Burada kastedilen kadının çalışmasıdır çünkü ancak bir kadının çalışması ailenin huzurunu bozabilir. Böylece, ailenin ve kocanın istememesi durumunda kadının çalışmayacağı ifade ediliyor.

D-MALLAR EŞİT PAYLAŞILACAK

Mal rejimi: Eşlerin evlilik öncesi ve evlilik sonrasında edindikleri mallar üzerindeki hak ve yükümlülüklerinin neler olacağını ve evliliğin sona ermesi halinde bu mallar üzerinde diğer eşin hak ve yükümlülük sahibi olup olmayacağını belirleyen kuralların tamamına mal rejimi denir.

“Tek tip mal rejimi” söz konusu değildir. Ancak eşlerin evlenirken veya evlendikten sonra herhangi bir mal rejimini seçmemesi durumunda, eşlerin gerek evlenirken gerekse evlendikten sonra edinilen mallar üzerindeki hak ve yükümlülüklerini düzenlemek üzere mal rejimlerinden birisi yasa koyucu tarafından “yasal mal rejimi” olarak tayin edilir. Yani yasal mal rejimi, eşlerin yasa da öngörülen mal rejimlerinden birini seçmedikleri takdirde geçerli ve uygulanan rejim demektir.

Yeni Yasayla evliliğin boşanma, ölüm veya diğer nedenlerle sona ermesi halinde mallar “edinilmiş mallara katılma” rejimi çerçevesinde eşit paylaşılacak. Edinilmiş mallara katılma rejiminde, eşlerin evlilik süresince edindikleri mallara katılma söz konusudur. Eşlerin bekar iken ve önceki evliliklerinden edindikleri mallarda diğer eşin hiçbir hakkı mevcut değildir. Eşlerin evlilik süresince emek vererek edindikleri kazançların ve mal varlıklarının bir boşanma ya da ölüm halinde belirli tasfiye usullerinden geçtikten sonra, borçlar ödendikten sonra kalan miktarın eşit olarak paylaşımı öngörülmektedir.

Bu mal rejimi, başka bir mal rejimi seçmemeleri ve aralarında özel bir sözleşme bulunmaması halinde yalnızca yeni evlenenler için geçerli olacaktır. Öte yandan, mevcut evliliklerde 1 Ocak 2003 tarihine kadar edinilmiş malların eşit paylaşımının seçilmek üzere sözleşme yapılmaması durumunda ise mal ayrılığı rejimi uygulanacaktır. Boşanma halinde ancak 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren edinilmiş mallara ortak katılma söz konusu olacaktır. Böylece yeni yasanın yürürlüğe girmesinden önce yapılan evliliklerin edinilmiş mallara katılma rejiminden faydalanması zorlaştırılmış oldu.

E-EVİN BİRLİKTE SEÇİLMESİ

Daha önce ailenin ikamet edeceği evi, birliğin reisi olarak koca seçerken, şimdi eşler oturacakları evi birlikte seçme hakkına sahipler.

Ayrıca eski yasada kadının ikametgahı kocanın ikametgahı olarak kabul ediliyordu. Yeni yasayla gerektiğinde kadının ayrı bir ikametgahı olması kabul edildi.

F-ÇOCUKLARIN VELAYETİ

Daha önce evlilik içinde çocuğun velayetinin ana ve baba tarafından birlikte kullanılacağı, anlaşmazlık halinde babanın oyunun üstün olacağı öngörülmekteydi.

Yeni yasa ile çocukların velayetine anne baba birlikte karar verecekler ve anlaşmazlık halinde hakim kararı geçerli olacaktır.

Evlilik dışı doğan çocuğun velayetinin anaya verilmesi için hakim kararı gerekiyken, yeni yasaya göre evlilik dışı doğan çocuğun velayeti anneye aittir. 30 yaşını dolduranlara evlat edinebilme hakkı getirilmiş ve evlat edineceklerin çocuğunun olmaması şartı kaldırılmıştır.

Medeni Yasadaki ayırıcı unsurlar son değişiklikler ile büyük oranda düzeltilmiş olsa da, Türk Ceza Yasası ve İş Yasasında cinsiyet ayrımcılığı taşıyan maddeler hala geçerliliğini korumaktadır.

**kadına yönelik şiddete karşı
uluslararası gün**

şiddete

SON

kadına özgürlük

EGİTİM SEN

